

УДК 347.95:340.13:342.9(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v107.2025.25>*О. Л. Мілоцький*

МЕЖІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ТА РІШЕНЬ ІНШИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ

Вступ. На сьогоднішній день питання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів в Україні є одним із найактуальніших у сфері забезпечення верховенства права та ефективності правосуддя. Реалізація судового рішення становить завершальний етап здійснення правосуддя, який забезпечує практичне втілення прав та обов'язків, визначених судом. Без належних засобів виконання навіть справедливе та законне рішення втрачає свою юридичну силу й суспільне значення, що підриває довіру громадян до судової системи. Саме тому ефективність виконавчого провадження виступає ключовим показником дієвості державної влади та правової системи загалом. У сучасних умовах розбудови правової держави визначення меж правового регулювання примусового виконання судових рішень набуває особливого значення, адже від цього залежить баланс між владними повноваженнями держави та захистом прав і свобод людини.

У системі правового регулювання меж виконання судових рішень виступають критерієм допустимості та пропорційності державного примусу. Вони визначають, у яких межах держава може втручатися у сферу приватних прав і свобод задля відновлення порушеного правопорядку. Межі правового регулювання спрямовані на забезпечення гармонійного поєднання інтересів держави, суспільства та особи, запобігаючи надмірному формалізму й зловживанню владними повноваженнями. Встановлення таких меж є необхідним для формування правового балансу між обов'язковістю виконання судового рішення і гарантіями недоторканності прав суб'єктів виконавчого провадження. Це дозволяє розглядати межі не лише як юридичні обмеження, а й як гарантії правомірності та ефективності державного примусу.

Система правового регулювання примусового виконання судових рішень в Україні характеризується багаторівневою структурою, яка охоплює норми адміністративного, цивільного, господарського та кримінального права. Її основу становлять законодавчі та підзаконні акти, що визначають правовий статус державних і приватних виконавців, їхню компетенцію, обов'язки, а також порядок здійснення виконавчих дій. Така багатокомпонентність зумовлює необхідність чіткого визначення меж правового регулювання для запобігання правовим колізіям і дублюванню повноважень. Водночас складність правової природи виконавчого провадження потребує наукового осмислення його меж як системоутворюючого чинника, що забезпечує стабільність, передбачуваність і ефективність державного примусу.

Проблематика обраної нами теми полягає у визначенні оптимального співвідношення між владними повноваженнями держави та правами учасників виконавчого процесу. На практиці нерідко виникають ситуації, коли реалізація судового

рішення вступає у конфлікт із принципами гуманності, соціальної справедливості або економічної доцільності. Це особливо помітно у справах, пов'язаних із майновими стягненнями, арештами активів чи виконанням рішень щодо органів державної влади. Такий дисбаланс свідчить про необхідність наукового обґрунтування меж правового регулювання, які мають слугувати запобіжником проти зловживань і гарантією дотримання конституційних прав.

Актуальність аналізу меж правового регулювання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів зумовлена сучасними викликами розвитку правової системи України, зокрема воєнним станом, реформуванням судової влади, оновленням виконавчого законодавства та посиленням ролі приватних виконавців. Визначення чітких меж державного примусу є необхідною умовою забезпечення ефективності правосуддя, довіри суспільства до судової системи та реалізації принципу верховенства права. У нинішніх умовах правової трансформації особливого значення набуває питання збалансування владного впливу держави та захисту прав людини, що визначає подальший напрям удосконалення законодавчого регулювання виконавчого провадження й формування стабільної правової держави в Україні.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі теорії права, адміністративно-правових наук, наукових доктрин та законодавчих актів визначити межі правового регулювання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Згідно із тлумачним словником української мови поняття «рішення» визначається як багатозначне явище, що охоплює як інтелектуально-вольовий процес, так і його результат. Насамперед воно означає дію мислення, спрямовану на розв'язання певного питання або задачі, а також підсумок цього процесу. У правовому й організаційному контексті рішення розглядається як акт волевиявлення вироку суду, постанова чи розпорядження органу влади або колегіального утворення, що має нормативне чи індивідуальне значення. Крім того, термін охоплює внутрішнє усвідомлене прагнення діяти певним чином, тобто продуманий намір, який передую практичному вчинку. У сфері творчості й техніки рішення трактується як спосіб подання, розв'язання або оформлення ідеї [1].

Поняття меж правового регулювання відображає межі владно-вольового впливу суспільства й держави на суспільні відносини, визначаючи коло явищ, що підлягають правовому впорядкуванню. Межі виступають інструментом окреслення предмета і сфери дії права, встановлюючи, де саме правові норми можуть і повинні діяти, а де втручання права є недоцільним або неможливим. Вони відмежовують правове регулювання від інших соціальних форм моральної, релігійної, звичаєвої чи корпоративної регуляції. Право не може регулювати явища, що не допускають формалізації чи юридичного вираження, такі як почуття, внутрішні переживання чи інтимні стосунки. Межі правового регулювання забезпечують баланс між свободою особи, автономією суспільства та владними повноваженнями держави, визначаючи простір легітимного правового впливу [2].

У теорії вітчизняного права межі правового регулювання розглядаються як об'єктивно визначені рубежі владно-вольового впливу держави й громадян-

ського суспільства на суспільні відносини, що окреслюють простір допустимого правового впливу. Вони встановлюють сферу, у межах якої норми права можуть ефективно впорядковувати поведінку людей, не порушуючи свободи особи. Ці межі зумовлюються соціальними, економічними та політичними факторами, що визначають доцільність правового впливу. Їхнє визначення запобігає надмірному формалізму й тотальному втручання держави в приватне життя. Межі забезпечують баланс між публічними та приватними інтересами, визначаючи границі дії права як універсального, але не всеохоплюючого регулятора. Вони також дозволяють чітко розмежовувати галузі права за предметом регулювання, сприяючи системності правопорядку. Перевищення цих меж призводить до втрати легітимності правових засобів і перетворення права на примус [3, с. 95-102].

Отже, межі правового регулювання відображають об'єктивно визначений простір владно-регуляторного впливу держави та громадянського суспільства на суспільні відносини, у межах яких норми права можуть упорядковувати поведінку людей за допомогою юридичних засобів. Ці межі визначають сферу допустимого правового впливу, запобігаючи надмірному формалізму та втручання держави у приватне життя. Вони зумовлюються соціальними, економічними й політичними умовами, що забезпечують доцільність і ефективність правового впорядкування. Межі відмежовують правову регуляцію від інших соціальних форм моральної, релігійної, звичаєвої чи корпоративної. Їхнє встановлення підтримує баланс між свободою особи, інтересами суспільства та владними повноваженнями держави. Оптимальні межі правового регулювання гарантують стабільність, легітимність і гуманістичну спрямованість правової системи.

На доктринальному рівні Н. Сергієнко обґрунтувала, що межі правового регулювання організації та здійснення примусового виконання рішень в Україні визначаються сукупністю нормативно-правових актів різної галузевої належності, які утворюють комплексну галузь виконавчого законодавства. Підкреслюється, що межі цього регулювання охоплюють як організаційний рівень (структура, компетенція органів і виконавців), так і процесуальний рівень (порядок виконання, судовий контроль, взаємодія з іншими суб'єктами). Визначено, що правові приписи виконавчого процесу взаємопов'язані з нормами адміністративного, цивільного, господарського, кримінального та митного законодавства, але зберігають власну цілісність і предмет регулювання. У межах примусового виконання правове регулювання балансує санкціонований примус держави з елементами договірної взаємодії, що виявляється у співпраці виконавця з приватними суб'єктами. Межі правового впливу визначаються компетенцією виконавців, судовим контролем і приписами спеціальних законів. Отже, правове регулювання примусового виконання має інтеграційні межі, що поєднують владно-управлінські, договірні й процедурні засади реалізації судових та адміністративних рішень [4].

Н. Грабар визначила, що вони окреслюються системою матеріальних та процесуальних норм, які забезпечують реалізацію державного примусу для захисту порушених прав і свобод осіб. Наголошується, що межі охоплюють як організаційно-правову сферу (компетенцію державних і приватних виконавців, їх підпорядкованість і взаємодію), так і процесуально-правову сферу, що визначає порядок здійснення вико-

навчих дій та застосування примусових заходів. Особливе місце посідають норми Закону України «Про виконавче провадження» [5], які конкретизують підстави, способи і межі втручання держави у сферу виконання судових рішень. Межі правового регулювання також встановлюються через судовий контроль і конституційні гарантії обов'язковості рішень, що запобігають зловживанню примусом. В умовах воєнного стану межі примусового виконання тимчасово розширені та модифіковані спеціальними положеннями Закону і наказами Міністерства юстиції, спрямованими на збереження прав боржників і стягувачів. Правове регулювання визначає баланс між ефективністю державного примусу і захистом прав учасників виконавчого провадження, що забезпечує реальність та законність виконання рішень [6].

Т. Мінка визначила, що межі адміністративно-правового регулювання виконання судових рішень в Україні складаються комплексу норм, які забезпечують належне функціонування механізму примусового виконання та судового контролю за цим процесом. Підкреслюється, що правове регулювання охоплює процесуальний аспект (встановлення порядку реалізації судових рішень, обов'язковості їх виконання та відповідальності за порушення) і організаційно-правовий аспект, пов'язаний із діяльністю органів виконавчої служби та посадових осіб. Межі визначаються законодавчими актами, які гарантують судовий контроль за виконанням рішень. Вказується, що прогалини в регулюванні, зокрема недостатнє фінансування та неефективність процедур, обмежують дієвість цього механізму. У межах вдосконалення пропонується посилення ролі адміністративних судів у контролі за виконанням, підвищення статусу державних виконавців і створення прозорого механізму списання коштів із державного й місцевих бюджетів на виконання судових актів. Отже, правове регулювання виконання судових рішень має чітко визначені інституційні та процедурні межі, спрямовані на забезпечення реальної дії принципу обов'язковості судових рішень і доступності правосуддя [7].

Виходячи із доктринального аналізу межі правового регулювання організації та здійснення примусового виконання судових рішень в Україні визначаються комплексом нормативно-правових актів різної галузевої належності, що формують цілісну систему виконавчого законодавства. Вони охоплюють організаційний рівень, який встановлює структуру, компетенцію та взаємодію органів і виконавців, і процесуальний рівень, що визначає порядок виконання, судовий контроль і застосування примусових заходів. Норми виконавчого процесу взаємодіють з адміністративним, цивільним, господарським і кримінальним законодавством, зберігаючи власну специфіку та предмет регулювання. Межі державного примусу визначаються компетенцією виконавців, конституційними гарантіями обов'язковості рішень і судовим контролем, що забезпечує законність та недопущення зловживань. В умовах воєнного стану ці межі коригуються спеціальними положеннями законодавства, спрямованими на захист прав стягувачів і боржників. У цілому правове регулювання примусового виконання рішень має інтеграційний характер, поєднуючи владно-управлінські, процедурні та гарантійні елементи забезпечення ефективності правосуддя.

На наш погляд, на законодавчому рівні Кодекс адміністративного судочинства України визначає правові межі регулювання примусового виконання судових

рішень та рішень інших органів через систему норм, що забезпечують реалізацію принципу обов'язковості судових актів і гарантують ефективний судовий контроль за їх виконанням. Закріплено, що судові рішення, які набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами влади, посадовими особами та громадянами, а їх невиконання тягне юридичну відповідальність. Межі правового регулювання охоплюють процесуальні аспекти, які визначають підстави, спосіб і межі дій суб'єктів владних повноважень під час реалізації судових рішень у межах компетенції. Кодекс забезпечує судовий контроль за законністю дій органів виконавчої влади при виконанні рішень, встановлюючи пропорційність, обґрунтованість і своєчасність примусу. Правове регулювання поширюється як на виконання судових рішень, так і на рішення інших органів, що мають владно-управлінський характер, через процедури адміністративного судочинства. Кодекс встановлює інституційні межі виконання, в межах яких держава гарантує обов'язковість рішень і можливість їх судового перегляду. Межі втручання держави обмежуються принципом верховенства права, пропорційністю та заборонаю зловживання владними повноваженнями. У такий спосіб Кодекс визначає баланс між примусовим характером виконання судових рішень і захистом прав учасників адміністративного процесу, формуючи цілісну правову рамку реалізації судових приписів [8].

Закон України «Про виконавче провадження» визначає межі правового регулювання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів як систему норм, що забезпечують реалізацію державного примусу у встановлених законом формах і порядку. Ці межі охоплюють організаційно-правовий аспект, який визначає повноваження органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, порядок їх діяльності, взаємодію з іншими суб'єктами, а також процесуальний аспект, який регулює способи, строки й умови виконання рішень. Закон встановлює принципи верховенства права, законності, обов'язковості рішень суду та співмірності заходів примусу, що забезпечують баланс між ефективністю виконання й дотриманням прав сторін. Межі правового регулювання обмежують втручання держави лише випадками, коли це необхідно для відновлення порушених прав, а також передбачають відповідальність виконавців за перевищення повноважень чи бездіяльність. У системі виконавчого законодавства цей Закон визначає єдину правову рамку для реалізації судових та адміністративних рішень, що гарантує їхню обов'язковість, реальність і законність [5].

Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» визначає межі правового регулювання діяльності суб'єктів, уповноважених на забезпечення обов'язковості судових та адміністративних рішень. Межі цього регулювання охоплюють організаційно-інституційний рівень, який визначає систему органів примусового виконання, порядок утворення, підпорядкованість і функції державної виконавчої служби, а також правовий статус приватних виконавців як суб'єктів незалежної професійної діяльності. Закон встановлює принципи діяльності виконавців верховенство права, законність, незалежність, справедливість, обов'язковість виконання рішень, гласність і співмірність заходів примусу. Правовий простір визначаються компетенцією органів виконавчої служби, вимогами до професійної діяльно-

сті виконавців, гарантіями їх незалежності та відповідальністю за перевищення повноважень. Діяльність виконавців базується на Конституції, міжнародних договорах, законах і підзаконних актах, що забезпечує системність і правову визначеність механізму примусового виконання [9].

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану» визначає спеціальні межі правового регулювання примусового виконання рішень у період збройної агресії та запровадженого воєнного стану. Норми цього нормативно-правового акту високої дії модифікують порядок здійснення виконавчих дій, розширюючи або звужуючи межі державного примусу з метою забезпечення правової стабільності, безпеки та соціального захисту учасників виконавчого провадження. Закон встановлює, що частина виконавчих дій може бути призупинена або обмежена, а окремі категорії боржників і територій звільнені від примусового стягнення у зв'язку з бойовими діями чи окупацією. Визначено спеціальні правила заміщення приватних виконавців, перенесення виконавчих округів, проведення перевірок, а також обмеження щодо звернення стягнення на соціальні виплати, заробітну плату, пенсії та кошти підприємств оборонно-промислового комплексу. Межі втручання держави обмежуються принципами пропорційності, гуманності та публічного інтересу, що дозволяє збалансувати ефективність виконання рішень із гарантіями прав людини в умовах надзвичайних обставин [10].

Отже, на законодавчому рівні межі правового регулювання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів в Україні визначаються комплексом нормативно-правових актів, які забезпечують баланс між владно-примусовою природою державного впливу та захистом прав учасників виконавчого процесу. Ці межі охоплюють як організаційно-правовий, так і процесуальний рівні, що визначають систему органів примусового виконання, порядок їх діяльності, компетенцію та судовий контроль за законністю дій виконавців. Нормативна база базується на засадах верховенства права, законності, пропорційності та обов'язковості рішень, забезпечуючи правову визначеність і запобігаючи зловживанням владними повноваженнями. У ній визначено статус державних і приватних виконавців, гарантії їх незалежності, механізми взаємодії з органами влади та відповідальність за перевищення компетенції. У період воєнного стану законодавство тимчасово розширює або обмежує межі державного примусу з метою збереження правової стабільності, соціального захисту та безпеки громадян. Така система формує цілісну правову рамку, що забезпечує реальне, справедливе та пропорційне виконання судових і адміністративних рішень.

Висновки. Межі правового регулювання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів відображають об'єктивно визначений правовий простір впливу держави на суспільні відносини, що виникають у процесі забезпечення реалізації правосуддя. Вони окреслюють сферу, в якій держава здійснює легальний примус задля захисту порушених прав та інтересів осіб. Через поєднання публічно-правових і приватноправових засад, що дозволяє досягти рівноваги між владним примусом і свободою учасників виконавчого процесу. Теоретичний

аспект поняття охоплює соціальні, політичні та економічні чинники, які зумовлюють доцільність і пропорційність правового впливу. Межі правового регулювання виступають індикатором допустимого втручання держави у сферу приватних правовідносин, визначаючи границі легітимного використання юридичних засобів. Їхнє дотримання є гарантією законності, стабільності й гуманістичної спрямованості системи виконавчого провадження.

Наукові підходи вітчизняних дослідників узгоджено визначають межі правового регулювання примусового виконання рішень як комплексну категорію, що поєднує організаційні, процесуальні та контрольні елементи. Доктринальні концепції підкреслюють, що ці межі визначаються системою нормативно-правових актів різної галузевої належності адміністративного, цивільного, господарського, кримінального та митного права, які інтегруються у єдину систему виконавчого законодавства. Зміст меж охоплює компетенцію державних і приватних виконавців, порядок застосування примусу, судовий контроль і засоби захисту прав учасників провадження. Важливою рисою є інтеграційний характер цього регулювання, що поєднує владно-управлінські, процедурні та договірні засади. У доктрині підкреслюється, що перевищення меж призводить до втрати легітимності примусових заходів, тоді як їхнє недотримання до неефективності виконання рішень.

На законодавчому рівні правове регулювання примусового виконання рішень в Україні базується на взаємодії кількох нормативно-правових актів високої та вторинної дії, що утворюють цілісну систему виконавчого законодавства. Ключову роль відіграють норми, які визначають порядок, способи, межі та принципи виконання судових і адміністративних рішень. Законодавчо закріплюються засади верховенства права, обов'язковості судових рішень, пропорційності примусових заходів і відповідальності виконавців за перевищення повноважень. Межі втручання держави встановлюються з урахуванням необхідності забезпечення реального виконання рішень без порушення прав учасників провадження. Законодавство гарантує судовий контроль, що виступає стримувальним механізмом у межах здійснення примусу.

Організаційно-інституційні межі примусового виконання визначаються через правовий статус органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, їхню підпорядкованість і компетенцію. Встановлюється поділ між функціями публічного адміністрування та незалежною професійною діяльністю приватних суб'єктів виконання. Законодавство визначає гарантії незалежності виконавців, засоби їх заміщення, порядок контролю та відповідальність за перевищення владних повноважень. Такі межі формують систему взаємодії між державними і приватними інститутами, спрямовану на підвищення ефективності примусового виконання. Збалансування владно-примусових і саморегульованих засад забезпечує реалізацію принципу рівності сторін та захист їхніх прав. Водночас закріплюється єдина правова рамка, що унеможливорює адміністративний тиск або довільне втручання в діяльність виконавців.

В умовах воєнного стану межі правового регулювання примусового виконання набувають адаптивного характеру, що обумовлено необхідністю захисту громадян і забезпечення правової стабільності. Законодавство передбачає зупинення окремих виконавчих дій, обмеження звернення стягнення на соціальні виплати,

а також запровадження спеціальних правил заміщення приватних виконавців. Межі примусового виконання розширюються або звужуються залежно від безпечових обставин, бойових дій чи окупації територій. Установлюються гуманітарні обмеження, спрямовані на недопущення порушення прав боржників і стягувачів.

Отже, межі правового регулювання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів в Україні мають багаторівневу, комплексну природу, що поєднує доктринальні, законодавчі та організаційно-процесуальні елементи. Вони визначають оптимальний простір дії правових норм, який забезпечує ефективність державного примусу при одночасному дотриманні принципів верховенства права, справедливості та пропорційності. Система меж дозволяє збалансувати інтереси держави, суспільства та учасників виконавчого провадження, унеможливаючи зловживання владою. У сучасних умовах розвитку правової держави ці межі виступають не лише обмеженням, а й гарантією прав людини, стабільності правопорядку та легітимності примусових дій. Їх дотримання забезпечує ефективну реалізацію судових рішень і водночас зміцнює довіру до системи правосуддя.

Література

1. Рішення. Словник української мови. 2025. URL: <https://slovnnyk.ua/index.php?sw=рішення>
2. Предмет, сфера і межі правового регулювання. Теорія права і держави. 2025. URL: https://stud.com.ua/1704121643098/pravo/predmet_sfera_mezhi_pravovogo_regulyuvannya
3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – Київ.: Баїте, 2015. 392 с.
4. Сергієнко Н.А. Норми права, які регулюють організацію та здійснення примусового виконання рішень в Україні, у системі законодавства України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 6. С. 20–24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-6/4>
5. Про виконавче провадження : Закон України; Перелік від 02 червня 2016 № 1404-VIII. База даних «Законодавство України». *Верховна Рада України*. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1404-19>
6. Грабар Н.М. Особливості примусового виконання судових рішень і рішень інших органів в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 577–580. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/133>
7. Мінка Т.П. Шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання виконання судових рішень в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2022. № 60. С. 24–27. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2022.60.5>
8. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України; Кодекс, Закон від 06 липня 2005 № 2747-IV. База даних «Законодавство України». *Верховна Рада України*. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>
9. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 02 червня 2016 № 1403-VIII. База даних «Законодавство України». *Верховна Рада України*. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1403-19>
10. Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану. Закон України від 11 квітня 2023 № 3048-IX. База даних «Законодавство України». *Верховна Рада України*. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3048-20>

Анотація

Мілоцький О. Л. Межі правового регулювання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів в Україні. – Стаття.

У статті здійснено комплексний науковий аналіз меж правового регулювання примусового виконання судових рішень та рішень інших органів в Україні, розглянутих як багаторівневе системне утворення, що поєднує теоретико-правові, інституційні, процедурні та гарантійні елементи. Визна-

чено, що межі правового регулювання відображають об'єктивно встановлені рубежі владно-вольового впливу держави на суспільні відносини, які виникають у процесі реалізації правосуддя, і забезпечують баланс між ефективністю державного примусу та гарантіями прав людини. Наголошено, що такі межі визначають простір допустимого втручання держави у сферу виконання судових та адміністративних рішень, запобігаючи надмірному формалізму, бюрократизації, адміністративному свавілля та зловживанню владними повноваженнями. Показано, що теоретико-правовий аспект цього поняття охоплює соціальні, економічні, політичні й морально-правові чинники, які зумовлюють доцільність, пропорційність і легітимність застосування примусових заходів. Підкреслено, що межі правового регулювання виступають показником допустимого рівня державного примусу та одночасно гарантією збереження правової стабільності й верховенства права. Обґрунтовано, що чинна система регулювання примусового виконання базується на взаємодії низки нормативно-правових актів, які визначають принципи законності, верховенства права, пропорційності, справедливості, обов'язковості та невідворотності виконання судових рішень. Встановлено, що межі охоплюють організаційно-правовий і процесуальний рівні, у межах яких визначено компетенцію органів виконавчої служби, правовий статус виконавців, порядок здійснення виконавчих дій, механізми контролю та гарантії захисту сторін виконавчого провадження. Особливу увагу приділено питанню адаптації меж державного примусу під час воєнного стану, коли вони набувають тимчасового, гнучкого характеру, спрямованого на забезпечення безпеки, соціального захисту населення та підтримання правопорядку.

Ключові слова: адміністративне судочинство, виконавче провадження, державний примус, законодавче регулювання, законність, компетенція, контроль, межі, правова система, правовий вплив, правосуддя, пропорційність, публічний інтерес, судові рішення.

Summary

Milotskyi O. L. The limits of legal regulation of the enforcement of court decisions and decisions of other bodies in Ukraine. – Article.

The article provides a comprehensive scholarly analysis of the limits of legal regulation of the enforcement of court decisions and decisions of other bodies in Ukraine, considered as a multi-level systemic phenomenon that combines theoretical-legal, institutional, procedural, and guarantee elements. It is determined that the limits of legal regulation reflect objectively established boundaries of the state's authoritative and volitional influence on social relations arising in the process of justice implementation, ensuring a balance between the effectiveness of state coercion and the guarantees of human rights. It is emphasized that such limits define the permissible scope of state intervention in the sphere of enforcement of judicial and administrative decisions, preventing excessive formalism, bureaucratization, administrative arbitrariness, and abuse of power. It is shown that the theoretical and legal aspect of this concept encompasses social, economic, political, and moral-legal factors that determine the expediency, proportionality, and legitimacy of applying coercive measures. It is underlined that the limits of legal regulation serve as an indicator of the permissible level of state coercion and, at the same time, a guarantee for maintaining legal stability and the rule of law. It is substantiated that the current system of enforcement regulation is based on the interaction of a number of normative legal acts that establish the principles of legality, the rule of law, proportionality, justice, obligation, and the inevitability of the execution of judicial decisions. It is established that these limits include organizational-legal and procedural levels, within which the competence of enforcement authorities, the legal status of executors, the procedure for enforcement actions, control mechanisms, and safeguards for the protection of the parties are defined. Special attention is paid to the issue of adapting the limits of state coercion during martial law, when they acquire a temporary, flexible nature aimed at ensuring security, social protection of the population, and maintaining public order.

Key words: administrative justice, competence, control, court decision, enforcement proceedings, justice, lawfulness, legal influence, legal regulation, legal system, limits, proportionality, public interest, state coercion.

Дата надходження статті: 30.09.2025

Дата прийняття статті: 28.10.2025

Дата публікації: 27.11.2025